

FIȘA DISCIPLINEI

Anul universitar 2024-2025
Anul de studiu I / Semestrul I

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
1.2. Facultatea	FACULTATEA DE ISTORIE, LITERE ȘI ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI
1.3. Departamentul	DEPARTAMENTUL DE ISTORIE, ARHEOLOGIE ȘI PATRIMONIU
1.4. Domeniul de studii	ISTORIE
1.5. Ciclul de studii	II
1.6. Programul de studii/calificări COR*	CERCETAREA, CONSERVAREA ȘI VALORIFICAREA PATRIMONIULUI ISTORIC / Calificări / oportunități: istoric (COR 263302), istoriograf (COR 263303), asistent de cercetare în istorie (COR 263308)). Cod calificare conform ESCO (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations) – 2633 - Filozofi, istorici și specialiști în științe politice / Acces în ciclul de doctorat.

* conform Planului de învățământ

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	ISTORIA ARHITECTURII PE TERITORIUL ROMÂNIEI			2.2. Cod disciplină	MCC 1102		
2.3. Titularul activității de curs	Conf. univ. dr. Ileana Burnichioiu						
2.4. Titularul activității de seminar / laborator	Lect. univ. dr. Călin Anghel						
2.5. Anul de studiu	I	2.6. Semestrul	I	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei (O – obligatorie, Op – opțională, F – facultativă)	O

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp					ore
a. Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
b. Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					30
c. Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					23
d. Tutoriat					6
e. Examinări					1
f. Alte activități universitare (vizite de studiu, consultații proiecte, etc.)					

3.7 Total ore studiu individual (a+b+c)	83
3.8 Total ore activități universitare (d+e+f+3.4)	35
3.9 Total ore pe semestru (3.7+3.8)	125
3.10 Numărul de credite**	5

* 1 credit = 25 ore

**Se recomandă ca 3.7 să fie mai mare sau egal cu 3.8

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală cu internet, display interactiv + videoproiector
5.2. de desfășurarea a seminarului	Sală cu internet, display interactiv + videoproiector

6. Competențe specifice acumulate

Competențe/rezultate ale învățării	<p>C4. Dă dovadă de expertiză disciplinară - dă dovadă de cunoașterea aprofundată și înțelegerea complexă a unui anumit domeniu de cercetare, inclusiv a cercetării responsabile, a principiilor etice și de integritate științifică în materie de cercetare, respectul vieții private și a cerințelor RGPD, legate de activitățile de cercetare dintr-o anumită disciplină.</p> <p>C6. Gestionează dezvoltarea profesională personală - își asumă responsabilitatea pentru învățarea pe tot parcursul vieții și dezvoltarea profesională continuă. Se implică în activități de învățare pentru a sprijini și actualiza competențele profesionale.</p>
------------------------------------	--

	<p>Identifică domeniile prioritare pentru dezvoltarea profesională pe baza unei reflecții cu privire la propria practică și prin contactul cu omologii și cu părțile interesate.</p> <p>C7. Dezvoltă rețele profesionale cu cercetători - dezvoltă alianțe, contacte sau parteneriate și realizează schimburi de informații cu alte persoane. Promovează colaborările integrate și deschise în cadrul cărora diferite părți interesate creează în comun inovații și cercetare cu o valoare comună. Își creează profilul sau marca personală și se face vizibil(ă) și accesibil(ă) în medii de relaționare față în față și online.</p>
Competențe transversale	<p>CT1. Planifică măsuri de protejare a patrimoniului cultural - pregătește planuri de protecție care să se aplice în caz de dezastre neprevăzute pentru a reduce impactul asupra patrimoniului cultural, cum ar fi clădirile, structurile sau peisajele.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reiesind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Dobândirea unei imagini generale contextualizate asupra arhitecturii din România așa cum se cunoaște din vestigii arheologice și monumente de arhitectură provenind din Antichitate până în secolul XX; însușirea reperelor de morfologie, stil, context; introducerea în vocabularul de specialitate.
7.2 Obiectivele specifice	Crearea abilității de a analiza și documenta monumente de arhitectură în context istoric și cultural.

8. Conținuturi*

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
<p>1. Introducere. Tematică. Bibliografie. Arhitectura în Dacia preromană. Arhitectura în Dacia romană.</p> <p>2. Evul Mediu. Arhitectura romanică. Arhitectura gotică în Transilvania. Influențe gotice în Moldova și Țara Românească</p> <p>3. Renaștere, manierism și baroc în regiunile României</p> <p>4. Arhitectura secolului XVIII</p> <p>5. Arhitectura secolului XIX</p> <p>6. Arhitectura 1900/Art Nouveau/Secesion</p> <p>7. Reperes majore în arhitectura sec. XX din România</p>	Expunere, proiecții conversații	2 h fizice pentru fiecare temă. Pot include deplasări la muzee, expoziții, monumente istorice, situri arheologice.
<p>Bibliografia cursului și seminarului</p> <p>Wollmann Volker, <i>Patrimoniu preindustrial și industrial în România</i>, vol. I-X, Sibiu, Honterus, 2010-2023.</p> <p>Trifa Raluca-Maria, <i>Arhitectura industrială istorică. Posibilități de recuperare sustenabilă. Cazul Timișoara</i>; 2023.</p> <p><i>Manifestări ale artei totale în România. Art Nouveau, Sezession... Catalog</i>, București, INP, 2022.</p> <p>Varga A., Mitrea V., Moldovan N., Țigănaș Ș., <i>Dicționarul arhitecților din Transilvania în perioada dualismului austro-ungar (1867-1918)</i>, vol. II, Cluj-Napoca, Argonaut, 2020.</p> <p>Hulubaș Adina, <i>Arhitectura țărănească din Moldova. Tipologie și corpus de documente</i>, Iași, 2020.</p> <p>Rusu Adrian A., <i>Dicționar de castelologie</i>, Cluj-Napoca, Mega, 2020.</p> <p>Nasui Cosmin, <i>Artele monumentale decorative din România. O incursiune în a doua jumătate a secolului XX</i>, București, Editura PostModernism Museum, 2020.</p> <p><i>Arta din România din preistorie în contemporaneitate</i>, București - Cluj-Napoca, 2018.</p> <p><i>The Art of Medieval Hungary</i>, Roma, 2018.</p> <p>Burnichioiu I., <i>Incintele estice ale Palatului Principilor din Alba Iulia</i>, în <i>Palaces, Castles, and Manor Houses of Medieval and Early Modern Times</i>, II, Editura Mega (ed. Ileana Burnichioiu, L. Cosnean Nistor) (<i>Annales Universitatis Apulensis. Series Historica</i>, 18/2, 2017, p. 97 și urm.</p> <p>Halmos B., Maróty K., <i>Műemlék, rajz, kutatás. Monument, Drawing, Research</i>; Budapesta, 2015.</p> <p>Ioan Augustin, <i>Arhitectura modernă în perioada interbelică</i>, București, 2013.</p> <p>Fabini H., <i>Universul cetăților bisericești din Transilvania</i>, Sibiu, 2009.</p> <p>Rusu A.A., Burnichioiu I., <i>Monumente medievale din Țara Hațegului</i>, Cluj, 2008.</p> <p>Davies N., Jokiniemi E., <i>Dictionary of Architecture and Building Construction</i>, Elsevier Ltd., 2008.</p> <p>Vaetisi Adela, <i>Arta de tradiție bizantină în România</i>, București, 2008.</p> <p>Stefănuț Ada, <i>Arta 1900 în România</i>, București, 2008.</p> <p>Criticos Mihaela, <i>Art Deco sau modernismul bine temperat</i>, București, 2008.</p> <p>Baboș Al., <i>Tracing a Sacred Building Tradition, Wooden Churches, Carpenters and Founders in Maramureș</i>, Norrköping, 2004.</p> <p>Ioan Augustin, Derer Hanna, <i>Bisericile fortificate ale sașilor din Transilvania</i>, București, 2004.</p> <p>Kovács András, <i>Késő reneszánsz építészet Erdélyben</i>, Budapest-Kolozsvár, 2003.</p> <p>Derer Hanna, <i>Sibiu: arhitectura în epoca barocă</i>, București, 2003.</p> <p>Moiescu Cristian, <i>Arhitectura epocii lui Matei Basarab</i>, București, 2002.</p> <p>Sinigalia T., <i>Repertoriul arhitecturii în Țara Românească. 1600-1680</i>, I-II, București, 2002-2006.</p> <p>Moiescu Cristian, <i>Arhitectura românească veche</i>, I, București, 2001.</p> <p>Sabău Nicolae, <i>Maestri italieni nell'architettura religiosa Barocca della Transilvania. Maeștri italieni în arhitectura religioasă barocă din Transilvania</i>, București, 2001.</p> <p>Rusu A.A (coord.), Sabău N., Burnichioiu I., Makó-Lupescu M., Leb I.V., <i>Dicționarul mănăstirilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș</i>, Cluj-Napoca, 2000.</p> <p>Gramatopol M., <i>Arta romană în România</i>, București, 2000.</p> <p>Sinigalia Tereza, <i>Arhitectura civilă de zid din Țara Românească în sec.XIV-XVIII</i>, București, 2000.</p> <p>Măndrescu Gh., <i>Arhitectura în stil Renaștere la Bistrița</i>, Cluj-Napoca, 1999.</p> <p>Fabini Hermann, <i>Atlas der siebenbürgisch-sächsischen Kirchenburgen und Dorfkirchen</i>, I-II, Hermannstadt, 1998.</p> <p>Velescu Oliver, <i>Ideologia <restructurării urbane, I-II, în Arhivele Totalitarismului, 1997-1998.</i></p> <p>Brătuleanu Anca, <i>Curți domnești și boierești în România</i>, București, Simetria, 1997.</p> <p>Entz Géza, <i>Erdély építésze a 14-16. században, Kolozsvár</i>, 1996.</p>		

Rusu Adrian Andrei, *Bibliografia fortificațiilor medievale și premoderne din Transilvania și Banat*, Reșița, 1996.
Dicționar de artă. Forme, tehnici, stiluri, I-II, București, 1995, 1998.
Enciclopedia arheologiei și istoriei vechi a României, I-III, București, 1994-2000.
Adam J. P., *Roman building materials and techniques*, ed. II, London, 1994.
Entz Géza, *Erdélyi építészete a 11-13. században*, Kolozsvár, 1994.
Popa Corina, *Este arhitectura vernaculară din Transilvania de la sfârșitul secolului al XVIII-lea un fenomen local sau central european?*, în *Ars Transsilvaniae*, 3, 1994.
Popa Corina, *Elemente orientale în arta monumentală brâncovenescă*, în *BCMI*, 2, 1992.
Popa Radu, *La începuturile evului mediu românesc. Țara Hațegului*, București, 1988.
Sebestyén Gheorghe, *O pagină din istoria arhitecturii României. Renașterea*, București, 1987.
Theodorescu Răzvan, *Civilizația românilor între medieval și modern*, București, 1987.
Anghel Gheorghe, *Fortificații medievale de piatră din secolele XIII-XVI*, Cluj-Napoca, 1986.
Arhitectura românească. Tipologii, creații, creatori, București, 1986.
Kovács András, *Construcțiile lui Gabriel Bethlen*, teză de dr., IAI Cluj-Napoca, 1984.
Glodariu I., *Arhitectura dacilor*, Cluj-Napoca, 1983.
Drăguț V., *Arta românească*, București, 1982.
Fabini Hermann, *Sibiul gotic*, București, 1982.
Ionescu Grigore, *Arhitectura pe teritoriul României de-a lungul veacurilor*, București, 1982.
Curinschi-Vorona Gh., *Istoria arhitecturii în România*, 1981.
Petrescu Paul, Stoica Georgeta, *Arta populară românească*, București, 1981.
Florescu Radu et al., *Dicționar enciclopedic de artă veche a României*, București, 1980.
Greceanu Eugenia, *Spread of byzantine traditions in mediaeval architecture of Romanian masonry churches in Transylvania*, în *Etudes byzantines et postbyzantines*, 1, 1979, p. 197-238.
Drăguț Vasile, *Arta gotică în România*, București, 1979.
Paul C-tin, *Mică enciclopedie de arhitectură, arte decorative și aplicate moderne*, București, 1977.
Theodorescu Răzvan, *Un mileniu de artă la Dunărea de Jos (400-1400)*, București, 1976.
Drăguț V., *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, București, 1976.
Dordea Mira, *Reflexe gotice în arhitectura Moldovei*, București, 1976.
Patrului Radu, *Locuința în timp și spațiu*, București, 1975
Stoicescu N., *Repertoriul bibliografic al localităților și mon. din Moldova*, București, 1974.
Monumente istorice bisericești din Mitropolia Moldovei și Sucevei, Iași, 1974.
Constantin Paul, *Arta 1900 în România*, București 1972.
Greceanu Eugenia, *Pătrunderea influențelor de tradiție bizantină în arhitectura bisericilor românești de zid din Transilvania*, în *Studii și cercetări de istoria artei. Seria AP*, 2, 1972.
Drăguț V., Săndulescu N., *Arta brâncovenească*, București, 1971.
Istoria artelor plastice în România, I-II, București, 1968-1970.
Stoicescu N., *Bibliografia localităților și monumentelor feudale din România. I. Țara Românească (Muntenia, Oltenia, Dobrogea)*, I-II, Craiova, 1970.
Arta populară românească, București, 1969.
Tudor Dumitru, *Orașe, târguri și sate în Dacia romană*, București, 1968.
Vătășianu V., *Istoria artei feudale din Țările Române*, București, 1959.
Entz Géza, *A gyulafehérvári székesegyház*, Budapest, 1958.
Balogh Jolan, *Az erdélyi renaissance*, Kolozsvár, 1943.
Horwath Walter, *Siebenbürgisch-sächsische Kirchenburgen*, Hermannstadt - Sibiu, 1940.

Arhitectura medievală religioasă din Transilvania, I-VI, Satu Mare.
Caiete ARA, 2010-2023.
Studii și cercetări de istoria artei, București, 1954-2018.
Buletinul Comisiunii Monumentelor Istorice, Buletinul Monumentelor Istorice, Revista Muzeelor și Monumentelor – Monumente Istorice și de Artă (<http://patrimoniul.gov.ro/ro/publicatii/revista-monumentelor-istorice/12-inp/144-buletinul-monumentelor-istorice-revista-monumentelor-istorice-1958-1970-1989>).
Arhitectura, în <http://arhitectura-1906.ro>.
Historia Urbana, București.

<http://www.simpara.ro>; <http://monumenta.ro>; <http://www.arhiforum.ro>; <http://www.archi-web.com>;
<http://www.monumenteuitate.org/ro>; <http://monumenteuitate.uauim.ro>; <https://ro.casedeepoca.com>
<http://www.arhiforum.ro/agora/cursul-scurt-de-istorie-arhitecturii-din-romania>
Monumente arhitecturale ardeleni, în <http://enciclopediavirtuala.ro>.
<https://dendrolab.ro/ro>.

8.2. Seminar-laborator	Metode de predare	Observații
<p>1. „Arhitectură românească”, „specific național” în arhitectura de pe teritoriul României; „arhitectură regională”, „arhitectură cultă”, „arhitectură populară” etc.</p> <p>2. Istoria arhitecturii în România: problema surselor și a metodelor de cercetare. Termeni de specialitate – exemplificări (I).</p> <p>3. Termeni de specialitate – exemplificări în teren (II).</p> <p>4. De la Antichitate la Evul Mediu în cazul Dobrogei – patrimoniul arhitectural.</p> <p>5. Începuturile arhitecturii medievale în regiunile României. Arhitectura de zid.</p> <p>6. Romanicul în Transilvania și Crișana: de la catedrale la biserici rurale.</p>	<p>Expunere/proiecții video, dezbateri</p>	<p>2 h fizice pentru fiecare temă</p>

